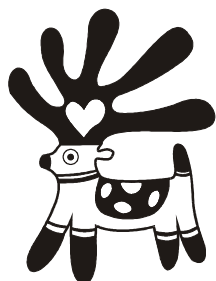

NUMER 4 (38)
SIERPIEŃ
2012

Muzeum Kultury Ludowej
Towarzystwo "Ojcowizna"

POD JELONKIEM

WYDANIE A

WĘGORZEWO

ROK XII

Jarmarkujemy

W bieżącym roku na węgorzewskim Placu Wolności, od 3 do 5 sierpnia, już po raz trzydziesty piąty, odbywa się Międzynarodowy Jarmark Folkloru. Jest on wizytówką nie tylko Węgorzewa, ale i całego Regionu, o czym świadczy chociażby laur „Najlepszy produkt i usługa Warmii i Mazury”, przyznany w 2011 r. w kategorii *usługi inne*. Jak co roku, w Węgorzewie zaprezentują się twórcy oraz artyści polscy i zagraniczni. Nie zabraknie również przedstawicielei Polonii. Zgodnie z tradycją, spośród solistów i zespołów z województwa warmińsko-mazurskiego jury wyłoni tych, którzy w 2013 r. będą reprezentować Region na Festiwalu w Kazimierzu Dolnym.

Tegoroczną jubileuszową, gdyż trzydziestą piątą edycję Jarmarku, uświetnia książka „Z Węgorzewa do Kazimierza. Laureaci Jarmarków Folkloru w Węgorzewie na Festiwalach w Kazimierzu Dolnym”. Podczas imprezy będzie ona miała oficjalną premierę.

Jarmark, organizowany przez Muzeum Kultury Ludowej i Towarzystwo „Ojcowizna” nie mógłby się odbyć gdyby nie wsparcie: Senatu RP, Urzędu Miejskiego w Węgorzewie, Powiatu Węgorzewskiego, firmy Vin-Kon S.A. z Konina, Banku Spółdzielczego w Węgorzewie, Browaru Koreb, Węgorzewskiego Centrum Kultury, Towarzystwa Przyjaciół 1 Mazurskiej Brygady Artylerii, Piekarni Krystyny Narbutowicz z Węgorzewa, Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich. Tegoroczna edycja imprezy odbywa się pod honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Lista obecności

Udział w XXXV Międzynarodowym Jarmarku Folkloru zapowiedzieli:

Soliści

- **Emilia Babińska** z Pizsa (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Stanisław Bałdyga** z Mazuchówki (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Stanisław Borowy** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Jakub Bukowski** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Jakub Karpuk** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Piotr Karpuk** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Elżbieta Kasznia** z Rozóg (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Danuta Mrówka** z Rozóg (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Marianna Przybyszewska** z Malczewa (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Józef Sinderewicz** z Monet (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Dominik Szulc** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)

Zespoły

- **Zespół folklorystyczny „Babskie Olekanie”** z Rozóg (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Bakałarz”** z Bakałarzewa (woj. podlaskie)
- **Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Dąbrowa”** z Dąbrówna (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Dor Transilvan Folkdance Ensemble”** (Rumunia)
- **Zespół Ludowy „Górzanie”** z Góry Bałdrzychowskiej (woj. łódzkie)

- **Zespół młodzieżowy „Jarka”** z Kowal Oleckich (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół śpiewaczy „Jarzębina”** ze Stradun (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Jarzębiny” z Wilkas** (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Śpiewaczy „Klonowianki”** ze wsi Strzelce (woj. łódzkie)
- **„Kapela Kurpiowska”** z Rozóg (woj. warmińsko-mazurskie)
- **„Kapela Podwileńska”** z Niemenczyna (Litwa)
- **Zespół „Koc University Folklore Club”** (Turcja)
- **Chór „Kredo”** z Kaliningradu (Rosja)
- **Zespół folklorystyczny „Kurpie”** z Rozóg (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Kurpiowska Kapela Rodzinna Bałdygów** z Mazuchówki (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Łemkowyna”** ze Lwowa (Ukraina)
- **Kapela „Mazurskie Kwiaty”** z Ełku (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Pieśni i Tańca „Mozyrzanka”** z Mozyrza (Białoruś)
- **Kapela cymbalistów „Niezapominajki”** ze Stradun (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Śpiewaczy „Orzyszanki”** z Orzysza (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Tańca Ludowego „Perła”** z Niemenczyna (Litwa)
- **Zespół „Pogranicze”** z Szypliszek (woj. podlaskie)
- **Zespół „Prząśniczki”** z Kowali Oleckich (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Riabina”** z Żarnowa Drugiego (woj. podlaskie)
- **Kapela „Rogóżanie”** z Rogóza (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Rominczanie”** z Dubeninek (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Srokowiacy”** ze Srokowa (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół „Sterławiacy”** (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół śpiewaczy „Stradunianki”** ze Stradun (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Teatr Ludowy Gminy Pisz** (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Folklorystyczny „Woskresenje”** z Lipiecka (Rosja)
- **Zespół śpiewaczy „Zaciszuki”** z Węgorzewa (woj. warmińsko-mazurskie)

- **Zespół „Zajązkowiaki”** z Zajązkowa (woj. podlaskie)
- **Zespół śpiewaczy „Zielona Dąbrowa”** z Nowej Wsi Elckiej (woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej** z Kutna

Rękodzielnicy

- **Adamska Danuta** (Myszyniec), jadło kurpiowskie, tkactwo, ziołolecznictwo
- **Akulauskas Edmundas** (Kaunas, Litwa), rzeźba
- **Aleksandrowicz Janina** (Węgorzewo), przedzenie na kołowrotku
- **Andrushchenko Oksana** (Lviv, Ukraina), malarstwo na szkle
- **Arciuch Romuald** (Zakręt), malarstwo
- **Bałdyga Anna** (Mazuchówka), tkactwo
- **Baranowski Edward i Biesiadecka Regina** (Hawa), ceramika, rzeźba, malarstwo, biżuteria
- **Barwiński Elżbieta i Andrzej** (Łyse), wyroby z wikliny, piwo kozicowe
- **Biedrzyccy Magdalena i Dariusz** (Węgorzewo), malarstwo, ceramika
- **Bielawski Krzysztof** (Wrocław), biżuteria
- **Bielecka Zofia** (Szczytno), haft kujawski
- **Bieniek Radosław** (Łódź), biżuteria
- **Bobel Jan** (Węgorzewo), miód
- **Bobinas Saulius** (Kaunas, Litwa), ceramika
- **Bodziany Michał** (Jamkowo), wyroby masarskie
- **Borowska Halina** (Mrągowo), pamiątkarstwo
- **Borowski Henryk** (Sejny), kowalstwo
- **Bożek Piotr** (Nowy Dwór Mazowiecki), rękodzieło
- **Brejt A, Nastalek P., Brejt Ewa** (Warszawa), biżuteria
- **Buczyńska Teresa** (Toruń), koronka frywolitkowa
- **Bukowska Ewa** (Tocznabel), ceramika
- **Butkiewicz Czesław** (Węgorzewo), miód
- **Bziukiewicz Zdzisław** (Wach), obróbka bursztynu
- **Caritas Diecezji Elckiej, Warsztaty Terapii Zajęciowej** (Gołdap), rękodzieło
- **Cebula Tomasz** (Nowy Targ), sery, wyroby skórzane

- **Centrum twórczości „Twórcze Ego”, Bącela Krystyna** (Łódź), ceramika
- **Charytoniuk Danuta** (Gdańsk), biżuteria
- **Choruta Krzysztof** (Sokołów Podlaski), rzeźba: ptaki, zwierzęta
- **Czaban Anna** (Stawki), przedzenie na wrzecionie
- **Czubak Zofia** (Łowicz), haft
- **Daniluk Radosław** (Olsztyn), torebki
- **Daugvila Ausrys** (Panevėžys, Litwa), wyroby wełniane
- **Dąbrowscy Elżbieta i Lech** (Toruń), rzeźba, malarstwo
- **Deręcz Urszula** (Stankuny), sery, nalewki, mrowiska, wypieki
- **Dolota-Dominiak Agnieszka** (Ożarów Mazowiecki), decoupage, biżuteria
- **Dombek Lubomił** (Siemionki), zioła
- **Drapała Janusz** (Lubicz), rzeźba - ptaszki
- **Drażewska Agnieszka** (Warszawa), malarstwo na porcelanie
- **Duman Tetyana** (Lviv, Ukraina), ikonografia
- **Duras Dorota** (Kraków), malarstwo na szkle i ceramice
- **FHUP. „Coś ładnego”, Żaczek Maria** (Bielsko Biała), biżuteria
- **Filipska Lidia** (Węgorzewo), koronka
- **Frąckiewicz Ewa** (Grotowo), wyroby dekoracyjne
- **Galistienė Romualda** (Kaunas, Litwa), ceramika
- **Gibowicz Janina i Wójcik Arkadiusz** (Święta Lipka), ceramika

- **Godzwon Edyta** (Suwałki), koronka szydełkowa, biżuteria
- **Goitowski Łukasz** (Kartuzy), biżuteria srebrna
- **Gołębiewska Magdalena i Donat Magdalena** (Kętrzyn), ceramika, wyroby z filcu i drewna
- **Grekaivičius Ričardas** (Kaunas, Litwa), kowalstwo

- **Gremza Agnieszka** (Szumowo), sery
- **Grigienie Jolanta** (Mariampol, Litwa), odzież lniana
- **Grzeszczyk Marianna** (Wydmy), tkactwo, jadło wiejskie
- **Gudimov Leonid** (Klaipėda, Litwa), malarstwo

- **Gudžius Česlovas** (Kaunas, Litwa), ceramika
- **Gut Jan** (Węgorzewo), malarstwo
- **Guzek Roman** (Brzozowo), plecionkarstwo
- **Harasim Bogdan** (Dobków), ceramika
- **Ignatowicz Renata** (Białystok), haft krzyżykowy
- **Ilasz Ewa** (Węgorzewo), tkactwo
- **Jankowska Salomea** (Toruń), koronka frywolitkowa
- **Jankowski Tadeusz** (Toruń), koronka frywolitkowa
- **Jaworowska Anna** (Lidzbark Warmiński), wyroby z filcu, biżuteria, decoupage
- **Jędrał Żaneta** (Warszawa), ceramika
- **Jóźwiak Wanda** (Łódź), biżuteria, odzież lniana
- **Kaczmarek Jolanta** (Zduńska Wola), decoupage, biżuteria, malarstwo na ceramice bolesławieckiej
- **Kaczorowska -Korabia Marzena** (Barycz), wyroby piwowarskie
- **Kairys Gediminas** (Kaunas, Litwa), rzeźba
- **Kałuża Marek** (Iława), rzeźba
- **Kamisoriatiene Virginia** (Kaunas, Litwa), wędliny, chleb, kwas chlebowy
- **Kołodziej Stanisław** (Wolica), wyroby ze słomy
- **Kołodziejczyk Jarosław** (Węgorzpa), miód, świece, pamiątki
- **Kowalczuk Andrzej** (Białystok), meble ogrodowe z drewna
- **Koza Andrzej** (Mszana Dolna), oscypek z certyfikatem
- **Kozynko Ruslan** (Warpuny), sery owcze

- **Krajewski Jarosław** (Tybory-Kamianka), świece
- **Krzysztofik Mariola** (Tomaszów Mazowiecki), obwarzanki, precele
- **Kuciński Rafał** (Orneta), miody
- **Kuczyńska Joanna** (Kętrzyn), biżuteria
- **Kuczyński Bogusław** (Stary Śleszów), wyroby z drewna
- **Kudrewicz Jan** (Czarna Wieś Kościelna), ceramika
- **Kuźma Adam** (Bystry), garncarstwo
- **Laskowska**, lizaki
- **Ledzion Danuta** (Łódź), plecionkarstwo
- **Lesiak Agnieszka** (Odolanów), dekoracje z suchych roślin
- **Lewandowska Czesława** (Ostrołęka), koronkarstwo, plastyka obrzędowa
- **Lewicki Paweł** (Jankowo Dolne), wyroby skórzane, malarstwo
- **Lewoń Piotr** (Augustów), wyroby lniane i bawełniane
- **Łapińska Aneta**, „Wiejska chata” (Białystok), wędliny
- **Łyjak Anna** (Puławy), haft krzyżykowy pisanki, biżuteria, decoupage
- **Maculewicz Ewa i Tadeusz** (Derc), pamiątkarstwo
- **Madej Tadeusz** (Jakubowo), plecionkarstwo
- **Małyśko Tomasz** (Stankuny), sery, chleb
- **Matusiak Krystian** (Łódź), biżuteria, minerały, metaloplastyka
- **Mazanowski Bogusław** (Rypin), obwarzanki
- **Mąka Sabina** (Grale), sery kozie
- **Miazga Bogdan** (Ciechocinek), wyroby z drewna, zabawki
- **Mieruńska Dagmara** (Gołdap), koronka szydełkowa, biżuteria, patchwork
- **Minczewicz Aldona** (Mariampol, Litwa), sękacze, wędliny
- **Murzyn Władysław** (Zalesie), plecionkarstwo
- **Nakonechna Oksana** (Lviv, Ukraina), pisankarstwo
- **Nicewicz Adam** (Łyse), pieczywo kurpiowskie
- **Nowicka Joanna** (Kętrzyn), krawiectwo
- **Okulus Iwanna** (Miedzna), biżuteria z koralików
- **Osiński Karol** (Pisz), kowalstwo
- **Pabich Teresa** (Ostrołęka), koronkarstwo

- **Parchanowicz Urszula** (Mierki), zabawki drewniane
- **Parfenyuk Nadiya** (Lviv, Ukraina), ceramika
- **Pasieka Rodzinna Kaweckich, Kaweckci Jerzy, Tomczyk Joanna** (Dzierzgoń), miód, propolis
- **Pasieka w Stulichach**, miód
- **Peek Karolina** (Kościerzyna), rękodzieło artystyczne
- **Piechowski Adam** (Czarna Wieś Kościelna), garncarstwo
- **Piechowski Paweł** (Czarna Wieś Kościelna), garncarstwo
- **Piekarnia Kurpiowska, Żubrowski Andrzej** (Łyse), pieczywo kurpiowskie
- **Piekarnia Łyse, Zakrzewski Jarosław** (Łyse), pieczywo kurpiowskie
- **Pietrasiuk Mariusz Tomasz** (Dywity), dekoracje
- **Pod Papugami- pracownia plastyczna, Żołądkiewicz Paweł** (Poznań), malarstwo na porcelanie i ceramice
- **Podbereźna Alina** (Węgorzewo), kwiaty
- **Poddubik Karol** (Węgorzewo), pierogi „Sójki”

- **Podworski Bartłomiej** (Osielsko), ceramika
- **Pojawa Dariusz** (Suwałki), bębny
- **Popielarczyk Jarosław** (Łyse), kowalstwo, płatnerstwo
- **Popławska Nina** (Hajnówka), wyroby z karmelu
- **Potaś Sławomir** (Dąbrówka), wyroby z drewna
- **Przekwas Anna i Jarosław** (Inowrocław), plecionkarstwo
- **Puchalska Halina** (Łapy), tkactwo
- **Puchalska Katarzyna** (Warszawa) i **Grabczan Andrzej** (Miłki), ceramika
- **Puławska Julianna** (Pniewo), haft, pisanki
- **Radomska Barbara** (Zemborzyce Podleśne), plecionkarstwo

- **Rafalska Elżbieta** (Lidzbark Warmiński), haft
- **Rakoczy Renata** (Żuromin), miody, przyprawy, herbatki ziołowe
- **Ratautienė Vilija** (Kaunas, Litwa), tekstylia
- **Roman Agnieszka i Paweł** (Łódź), biżuteria
- **Romańczuk Wojciech** (Gdańsk), koronka, haft
- **Ropiak Stanisław** (Myszyniec), plastyka obrzędowa
- **Rość Bernarda** (Szaciłówka), tkanina dwuosnowowa
- **Rybicki Tomasz** (Końskowola), witraże
- **Rydzyger Marta** (Jelenia Góra), sorbety
- **Sachryń Olga** (Węgorzewo), haft krzyżykowy
- **Samoškienė Inga** (Kaunas, Litwa), ceramika
- **Sejda Katarzyna** (Łowicz), haft łowicki
- **Semeniuk Jolanta** (Stok Lacki), metalurgia-repliki historyczne
- **Shafran Roksolana**
- **Siedleccy Helena i Tadeusz** (Brzozówka), koronka, wyroby z drzewa
- **Siek Katarzyna** (Dziektarzew), koronka szydełkowa, torby
- **Sołtyszewski Grzegorz**, ceramika
- **Staśkiewicz Andrzej** (Kadzidło), rzeźba, instrumenty
- **Stoliarov Dmytro** (Lviv, Ukraina), wyroby ze szkła
- **Stoliarova Natalia** (Lviv, Ukraina), wyroby ze szkła
- **Striuogaitis Vitalius** (Kaunas, Litwa), łyżki, beczki
- **Sulka Krzysztof** (Nowy Targ), wyroby skórzane
- **Sulowski Andrzej** (Klimki), rzeźba
- **Survila Artūras** (Kaunas, Litwa), ceramika
- **Szcześniak Dariusz** (Otwock), wyroby z lnu i kamieni
- **Szostak Janina** (Węgorzewo), haft, koronka szydełkowa
- **Sztuczyński Piotr** (Warszawa), wycinanka żydowska
- **Szymański Paweł** (Kamionek), garncarstwo
- **Ślusarczyk Ernest** (Łączna), zabawkarstwo
- **Świątkowki Eugeniusz** (Leszno), plecionkarstwo
- **Trzciniński Iwona i Roman** (Siarcza Łąka), kwiaty z bibuły, piwo kozicowe
- **Trushyk Halyna** (Kosiv, Ukraina), ceramika, haft

- **Trushyk Mykhaylo** (Kosiw, Ukraina), ceramika, rzeźba
- **Tsybala Lada** (Lviv, Ukraina), batik
- **Uab Damsa** (Kybartai, Litwa), wyroby mięsne
- **Vienna SC, Wienconek Emilia Romualda** (Włocławek), miody pitne
- **Walenzik Ewa** (Ełk), koronka szydełkowa
- **Wasyliszyn –Woronko Gertruda** (Toruń), biżuteria, koronka szydełkowa, witraże
- **Wąsik Agnieszka** (Warszawa), biżuteria, wyroby z filcu, decoupage
- **Wielechowski Kazimierz** (Zalesie), jadło kurpiowskie
- **Wrublewski Jarosław** (Hajnówka), wyroby z drewna
- **Zych Alicja** (Bartoszyce), gastronomia

Na podstawie nadesłanych ankiet zestawili: Małgorzata Stępniak i Mateusz Braun.

Buł w Węgorzewie taki jermark łońskiego roku

Sie zjechali z całego województwa. Kogo tu nie było? I rzeźbiarzy z powyrzynanemi figuromi, wielgiech i małech. I świętych i matkow z dziecioma i drugich rozmaitościow. Można tu było za marny gros wszystkiego nakupiać: diabła, co z Węgorapy widłoma węgorky łapie, apostoła, co małe dzieci błogosławi, cy z głowo na bok sfrasowanego świętego.

Jeżeli mam prawdę powiedzieć, to ja nie na jennem jermarku bułem, ale do poniechtornej figury, to sam nie wiem, cy sie modlić, cy pluwać, cy całować.

Obrazow rozmaitych to samo siła była. Można było za darmo pooglądać, co tyło chciaeś; chciaeś to mokiet i sie godzić, i nawet kupić. Cego na tech malowidłach nie było? Topieliska mazurskich jeziorow, zamki kiedyśniejszych rycerzow powykośławiane albo dziewczyny z dupo na podpałku i kośławemy cyckoma.

Sydełkowej roboty to samo sporo było, ale jakie piękne. Nie wiadomo cy to tylko oglądać, cy rękoma brać. A to rozmaite kwiatki wysywane, a to smoki strasne, albo carownicy na cienkich syjach, albo rycerzy na koniach. A formy i

zapamiętać nie można. Najwięcej było okrągłych – to do podściełania pod skłanki i kruszki do arbaty cy kawy. Byli znowuś kanciaste, to do przybijania na ścianie kole łoska, albo na zaściełke na radio, cy telewizor. Ale najfajniejsze i najdrozse to byli płachty i kapy. Te to Muso być tkane na krosnach. Ale tak fajnie farby podobierać! Na takiej płachcie cy kilimie mokiet naleść i modro wigiersko wode i czerwony mak z mazurskiego pegeeru, cy zielono jeglaskie z Boreckiej Pusczy. Tak dumam, ze piękniejszych wzorow jak suwalskie to chyba nigdzie nie najdzies.

Najlepse i najtańse to byli „psenicaki” – słomiane kapelusy. Sam dyrektor Biura Wystaw Artystycznych w Suwałkach calutkie dwa dni latał w tem kapelusie, jak kot z pęcherzem, po jermarku i po Węgorzewie, no i nie wiadomo, cy lepiej sie cieszył z ludowych eksponatow, cy z kapelusa. Jeżeli chodzi o kapelusy, to mogę powiedzieć tylko tyle, ze ten towar, na dzisiejsze andlowo-literackie wyrażenie, buł „deficytowy”, bo ostatniego po znajomości „spod pachy” kupił – a nie wiadomo może dostał, urzędujący przed jermarkiem i po jermarku sam węgorkowski Naczelnik.

Stare suwalskie przysłowie mowi, ze jak w niebie tak i na ziemi. Tak samo z węgorkowskim jermarkiem – nic a nic nie buł gorszy jak przedwojenny.

Byli i śpiewaki, i muzykanty. I nie tylko pobliskie, ale z całego suwalskiego województwa. „Złote Kłosa” z Ołownika z najpiękniejszo dziewczyno Baško, „Okaryna” z Matyscycka z Zitkiem, „Łosiewicz” z Nowej Wioski Ełckiej i jak we formie zielaznej odlane w Kowalach Oleckich dziewczyny, „Przeroślaki” ze swoim zwodzi uchem i tancerzy ze śpiewacko ma z Lipska nad Biebrzo.

Byli cymbaliste, byli armoniste, byli skrzypiste i tancowali, i grali, i skrzypieli, i śpiewali przez calutkie dwa dni.

Moze byliby i śpiewali jesce dłuzej, ale sie bojeli, ze ludzie sie rozujdo.

Ze rok był przepadzisty, to wszystkie dobre pamietamy, ale węgorkowskie działacy kulturalne, pod skrzydłem kierownicki MGOK w Węgorzewie, dali rede załatwić na jedno noc

pogodzie dla suwalskich zwodziuchów „gawędziarzów”. Tak zwodzili w parku węgorzewskim – tak pieli, tak wode leli, tak ludzie słuchali, że zeby gospodarzy, te prawdziwe z Węgorzewa, nie kazali kończyć i iść spać, to może by przegadali do dzisiaj.

Najwięcej roboty to miała Komisja, ziry. Calutkie dwa dni. W przerwach pomiędzy śniadaniem, obiadem i wieczero to albo kawę pili, albo papierosy palili, albo zespoły oceniali.

Sam sekretarz Suwalskiego Towarzystwa Kultury tak buł z jermarku zadowolony, że coraz z gospodarzem jermarku, z tem z klucem, pragnienie gasili, a na sam koniec mnie sie pyta: „To jek Joziuk, jermark chyba sie udał, w sam raz?” A ja mu lo odpowiedzialem: „a, a, a, a, cłowieku”.

I ja tam bułem, gadałem, śpiewałem, pragnienie gasiulem i przez cały rok dumałem, że w pierwszem Folklorystycznym Suwalskiem Jermarku w Węgorzewie udział brałem.

Józef Podziewski z Przerośli

Za: Jan Podziewski, *Suwalska kultura ludowa*, Suwałki 1980, s. 5-6.

Wspomnienie o Jarmarku

Kiedy w 1978 r. Muzeum Regionalne działające przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Węgorzewie zorganizowało Wojewódzki Jarmark Folkloru, nikt nawet nie przypuszczał, że impreza ta stanie się po latach największym przeglądem folklorystycznym Mazur i Warmii. Sukces Wojewódzkiego Jarmarku Folkloru natychmiast został zdyskontowany przez województwo, wówczas suwalskie i przez szereg następnych lat, do 1996 r., nosił miano Suwalskiego Jarmarku Folkloru. Dziś Jarmark połączony z kiermaszem sztuki ludowej i rękodzieła, nosi zasłużenie miano Międzynarodowego Jarmarku Folkloru w Węgorzewie i odbywa się po raz trzydziesty piąty.

Przy takim jubileuszu warto odwołać się do pamięci osoby, która od lat przebywała wśród uczestników kolejnych Jarmarków, rozmawiała z nimi i dokumentowała ich twórczość, śpiewy, tańce. Obwieszony filmowym i fotograficznym sprzętem Jan Racis, jest od lat barwną i rozpoznawalną postacią na Placu Wolności.

Fragment rozmowy z Janem Racisem, o początkach Jarmarku w Węgorzewie i filmowych zmaganiach z folklorem, przeprowadzony przez Mateusza Brauna

Jak wyglądały początki Jarmarku?

Dawne Jarmarki miały swoisty klimat. Przyjechałem tu, gdyż namówił mnie kolega. „Tam w Węgorzewie takie fajne imprezy są, kapele, babcie śpiewają, »stare« takie.” – mówił. - „Wszystko od serca”. Myślę sobie, niedaleko byłem, 50 km od Węgorzewa, ale nigdy nie słyszałem o takich Jarmarkach. Ale jak tu przyjechałem po raz pierwszy, to mnie normalnie zatkało. Cały plac był zastawiony tymi straganami – ich konstrukcje używane są do dziś. Twórcy ludowi – jak to się mówi – na żywo. I to na prawdę ludowi – nie żadni chałturnicy, z jakimiś rzeczami robionymi szablonowo, byle tylko zarobić na interesie. Ludzie wtedy inaczej podchodzili do twórczości. Były kontakty między twórcami, oni rozmawiali ze sobą. „Jak ty to robisz?” – pytali. Wymiana była i to było widać. Na scenie zespoły dawały wiele od siebie, śpiewały „od serca”, a nie, że wychodzili tylko i na „szytywno” odśpiewali. Bawili się na luzie. Dyskutowali sobie, przy piwku załóżmy.

Scena była malutka, nagłośnienie skromne. Nie było tylu mikrofonów, ale to było nawet zbędne, bo oni śpiewali całym „tchem”, ile sił mieli. Jak kręciło się kamerą to chciało się jak najwięcej nałapać, bo widać było życie, współpracę. Nikt nie patrzył na ciebie jak na wilka. Miałem taką zasadę, że podchodziłem blisko, bo nie chodzi o to by pokazać grupę ludzi i nie wiadomo co tam się dzieje. Tylko detali się szukało, np. grymasu twarzy, zachowania na scenie – to było ważne. A wiesz jak te kamery „Krasnogorsk” działały? Dwadzieścia metrów taśmy, sprężynę do końca, 15 sekund i dalej, i dalej. A jeszcze się chciało utrwalić chwilę na slajdzie, i jeszcze chciało się zdjęcie zrobić... Obwieszonym się było – tak z siedemnaście kilogramów „ładunku”. Taśmy w jednej torbie, kamera w drugiej, a jeszcze aparaty w trzeciej. I tak się „czołgało”. (śmiech) A teraz już nie ma siły. W tamtych czasach na „szesnastce” też nie sposób było zrobić obszerniejszego materiału, bo po prostu człowiek nie wytrzymał tego fizycznie. Chciało się nakręcić co ciekawsze momenty, a bywało, że wyjdzie „dziaduszka” i przez piętnaście minut jedną piosenkę śpiewa...

A co najważniejsze, to że w Jarmarku brało udział praktycznie całe miasto i okoliczne wsie. Na początku jechały wozy z zaprzęgami konnymi. Nie były za bardzo dopieszczone, ale ot wiadomo, sierść leciała do buzi jak się kręciło. (śmiech) Wszyscy zadowoleni i pełną „parą” przychodzili ze śpiewem na rozpoczęcie. Kapele jak miały coś ciężkiego, to siedziały na wozie i grały, a jak miały lżejsze instrumenty, to ich członkowie szli w korowodzie.

Jesteś autorem najstarszego filmu o Suwalskim Jarmarku Folkloru. Został nakręcony w roku...?

Właściwie to w dwóch latach: 1980 i 1981. Skończyłem go w 1981 roku. W tym dłuższym filmie znalazło się 25 minut materiału, bo pierwsza wersja miała 15 minut. Ale wykorzystałem wszystkie ujęcia, także te, które miały iść do kosza. Nagrywało się też dźwięk. Stawiałeś „Grundiga” obok sceny – tu filmowałeś, a tam patrzyłeś żeby ci go nie zwinęli. (śmiech) Wtedy nie myślałem, że ten materiał ujrzy światło dzienne. Dopiero w 1983 r. „puszczałem” ten film na festiwalu i brawa dostałem. A miałem też drugi „Gołdap wczoraj i dziś” – to ludzie buczeli – „uuu”, propaganda sukcesu.

Gdy przyszła możliwość montażu na komputerze, to powstała już ta wersja ostateczna filmu. Nie trzeba już było siedzieć i nożyczkami „skrawać” i acetonem smarować... Kiedyś wszystko robiłem sam – od nakręcenia po montaż. Ten film musiał powstać – to dla ludzi, którzy tutaj występowali „z sercem”.

Laury dla „naszych”

Co roku, jarmarkowe jury, spośród twórców z województwa warmińsko-mazurskiego wybiera najlepszych do reprezentowania regionu na kolejnym Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą. W tym roku nagrodę w kategorii solistów otrzymał Józef Sinderewicz z Monet, wytypowany na Jarmarku w 2011 r.

Laur szczególny – Nagrodę Kolberga, na wniosek Muzeum Kultury Ludowej, otrzymał w tym roku węgorski zespół śpiewaczy „Zaciszuki”, kierowany przez Władysława Downarowicza.

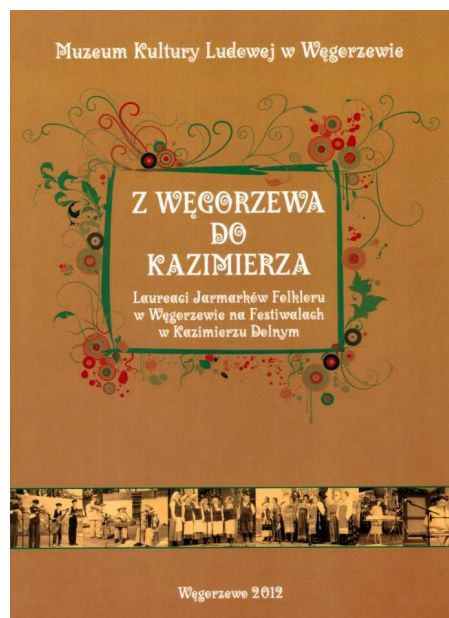
Szczerze gratulujemy!

mb, jł

Warto poczytać

Tuż przed tegorocznym Międzynarodowym Jarmarkiem Folkloru ukazała się publikacja „Z Węgorsza do Kazimierza. Laureaci Jarmarków Folkloru w Węgorzowie na Festiwalach w Kazimierzu Dolnym”. Książka pod redakcją Jerzego Łapo, podsumowuje dotychczasowe występy twórców – solistów i zespołów, którzy na Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą reprezentowali województwo suwalskie i warmińsko-mazurskie. Książkę otwiera *Słowo wstępne* Justyny Żołnierowicz – Jewuły, dyrektora Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzowie oraz artykuł etnomuzykologa z Uniwersytetu Warszawskiego, Tomasza Nowaka, *Od świąt pieśni do węgorskiego Jarmarku Folkloru*. Materiały do artykułu *Z Węgorsza do Kazimierza* zebrali pracownicy Muzeum, Anna Babiak-Owad, Roksana Butrym i Mateusz Braun.

W książce ilustrowanej barwnymi fotografiami zamieszczono krótkie biogramy solistów i zespołów wraz z datami występów na tytułowych imprezach. Wymieniono również zdobyte przez artystów kazimierskie laury.

Książkę można kupić podczas Międzynarodowego Jarmarku Folkloru oraz w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzowie.

Nr 38 „Pod Jelonkiem” do życia powołali: Mateusz Braun, Katarzyna Dzurko-Piasecka, Jerzy Łapo, Małgorzata Stępnik.